

Mácha, Jakub

Russell and Wittgenstein at the Crossroads 1911–1921 : a conference in memory of Leonard Linsky, 8.–10. listopadu 2013, Kanada, Hamilton, Ontario

Studia philosophica. 2014, vol. 61, iss. 1, pp. 70-71

ISSN 1803-7445 (print); ISSN 2336-453X (online)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/130026>

Access Date: 04. 12. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Symposium s mezinárodní účastí *Reflexia európskej filozofie v slovenskej filozofii 20. storočia*, 11. října 2013, Bratislava

Východiskem sympozia byla tvorba předního slovenského filozofa Teodora Münze (1926), který je odborníkem na dějiny slovenské a německé filozofie, především z období osvícenství. Od roku 1950 byl pracovníkem Filozofického ústavu SAV, v současnosti je na penzi, ale stále aktivně vstupuje do filozofického prostoru. Kromě mnohých publikací v odborných filozofických časopisech, překladů děl klasické německé filozofie, zejména Hegela a Kanta, je autorem publikací *Od fantázie ku skutočnosti*, *Humanistická iniciatíva Feuerbachovej filozofie*, *Listy filozofom* a *Hľadanie skutočnosti*.

Jednotlivé příspěvky byly zaměřeny k tematickým okruhům tvorby Teodora Münze. Filozofickým překladům byly věnovány referáty Vladimira Leška (*Historicko-filozofický preklad jako filozofický problém*) a Břetislava Horyny a Jana Zouhara (*Problémy filozofického prekladu*). Münzovým zájmem o osvícenství se zabývala Erika Lalíková (*Slovenské osvietenstvo očami Teodora Münza*), komparativní povahu mělo vystoupení Barbary Szotek z katowické univerzity (*Slowacka i polska droga do współczesnej myśli filozoficznej. Refleksje na marginesie twórczości Teodora Münza*), Etela Farkašová promýšlela ve svém referátu *Listy jako metoda filozofickej reflexie – Úvahy nad knihou T. Münza Listy filozofom* filozofický význam epistolární literatury, vztahem T. Münze k Nietzschevi se inspirovaly referáty Kristíny Korenej *Teodor Münz, čítateľ Friedricha Nietzscheho* a Kataríny Mayerové a Dušana Hrušky *Morálka a náboženství v reflexiách T. Münza v kontexte Nietzscheho filozofie*, obecnější zaměření měl referát Petera Neznika (*Slávnostne rokovania. Keď povieš Münz*). Münzovu filozofickou tvorbu shrnula ve svém vystoupení *Ku kritike niektorých historicko-filozofických a gnozeologických názorov T. Münza* Zlatica Plašienková. Jednání ukázalo, jak může bohatá a členitá filozofická tvorba významného slovenského filozofa inspirovat k dalšímu promýšlení domácího a zahraničního kontextu filozofické práce.

Jan Zouhar

***Russell and Wittgenstein at the Crossroads 1911–1921. A conference in memory of Leonard Linsky*, 8.–10. listopadu 2013, Kanada, Hamilton, Ontario**

V kanadském Hamiltonu, což je půlmilionové město poblíž Toronta, sídlí významná McMaster University a také archiv Bertranda Russella. V půli listopadu se tam konala konference, která měla mapovat jednu z nejzajímavějších fází rané analytické filosofie, totiž intelektuální výměnu mezi Bertrendem Russellem a Ludwigem Wittgensteinem. Konference

se zúčastnili přední badatelé z oboru, jakými jsou Peter Hylton, Gregory Landini, Nicholas Griffin a Juliet Floyd. Přednášející se zaměřovali především na společné aspekty v dílech obou filosofů. Hlavním bodem zájmu byl Russellův nedokončený koncept knihy *Teorie poznání*, který extenzivně diskutoval s Wittgensteinem a na základě jeho kritiky tento projekt opustil. Dalším hojně diskutovaným tématem byla Wittgensteinova kritika Russellova pojetí predikace a Russellovy teorie typů ve Wittgensteinově *Traktátu*. V perspektivě dnešní tzv. rezolutní interpretace *Traktátu* není jasné, do jaké míry se jedná o kritiku Russellových názorů. Podle této interpretace se Wittgenstein snažil ukázat, že jakkoliv sofistickovaná metafyzická konstrukce vztahu jazyka a světa musí selhat. Pak je jeho vlastní vysvětlení, tzv. obrazová teorie významu, stejně defektní, jako jsou Russellovy pokusy o vysvětlení téhož.

Ve svém příspěvku jsem se zaměřil na tzv. doktrínu externích relací u Russella, Moora a Wittgensteina. Jedná se o názor, že každá ontologicky podstatná relace je nezávislá na entitách, která jsou v této relaci dávány do vztahu. Jinými slovy, žádné dvě entity nejsou nutně v určitém vztahu, a tudíž jsou navzájem zcela nezávislé. Russell a Moore tvrdili, že toto platí pro každé jednoduché entity, což je vedlo k ontologickému atomismu. Každý „atom“ je ontologicky nezávislý na ostatních „atomech“. Wittgenstein kontroval, že na takovém ontologickém základě není možné referovat k jednotlivým objektům (atomům), a dále jakákoliv modální logika je nemožná. Doktrína externích relací podle něj neplatí pro jednoduché objekty, ale pro atomické pozice.

Po skončení konference jsem měl možnost několik dní studovat v archivu Bertranda Russella. Zde se nachází nepřeberné množství prozatím nepublikovaných materiálů, které mohou vrhnout světlo na některé interpretační problémy. Ředitel archivu Ken Blackwell se živě zajímal o Russellovy vazby na české prostředí a především o Russellovu kontroverzi s českým filosofem Arnoštem Kolmanem.

Jakub Mácha

Slovensko-česká konference *Filozofia – veda – literatúra*, 11. února 2014, Bratislava

V rámci grantového úkolu VEGA Slovenská filozofia 20. storočia v mezinárodnom kontexte (idey, inšpirácie a spory) se katedra filozofie a dějin filozofie FF Univerzity Komenského v Bratislavě věnovala významným osobnostem dějin katedry a slovenské filozofie Jaroslavu Martinkovi, Milanu Zigovi a Etele Farkašové.

Jaroslav Martinka (1930–2013) se věnoval slovenskému filozofickému myšlení, metodologii, problematice vzniku a vývoje antického filozofického-